

Magyar Nemzet

391.01

244

1873. június 14.

A százéves Budapest

Kánikula és divat

1873 júniusában hirtelen kánikula tört a három kisvárosból nemrég lett nagy Budapestre. Az irtózatos hőséggel kapcsolatos jelenségek az alábbi kifakadásra készítették a *Vasárnapi Újság* glosszaíróját:

„E héten már a kisasszonyok pókhálóból szeretnének csináltatni maguknak viganót, mert a gáz, tüll-anglais — s a jó isten tudná mi mindennek nevezik a piparongynak való sok lehellet szövetet — már igen meleg. A férfiak is oly kivágott mellet járnak, hogy egy XIV. Lajos korabeli dáma is szégyellt volna ilyen décollettiert járni...”

Utánanéztünk, miféle lengéseket viseltek hát akkor a hölgyek, hogy a sajtó így megdorgálta őket. Átlapoztuk a *Pesti Divat-Lap* 1873. évi teljes XIV. évfolyamát. A kéthetenként megjelenő lap jobbára novellát és verset közölt, volt pletykálgató rovata is, a legújabb divatot csak a híres *Alter és Kiss* divatház négyoldalas hirdetésmelléklete ismertette, amelyhez színes divatképek tartoztak.

Az ott látható, földig érő, vastag kelmékből készült, drótvázzal kigömbölyített szoknyákon, az puffos ujjakon, az agyondíszított derekakon azonban semmi sem látszott át, nemhogy a testből, de még a test körvonalaiból sem. A szakértő ilyen aláírással magyarázta a divatújdonságok képeit:

DUDOROS ÉS FELAGGATOTT HÁTRÉSZ

„1. Popeline Imperial-ből készült selyembársony és guipur csipkével gazdagon ékített elegáns sétaruha. A bársony díszítés fahaj színű. (Ára 150 forint.)

2. Az öltözékhez fekete csipke francia kalap selyem szalaggal és fehér tollal ékítve. (Ára 20 Ft.)

3. Lila színű pour lame ruha, a szoknya négy nagy fodorral, derekban tulajdon kelméből nagy csokorral és foszlánnyal. (Ára 60 Ft.)

4. Drap színű posztó felöltöcske, fekete bársonnyal, moire szalaggal és zsinórral, gazdag leppentyűvel. (45 Ft.)”

Ruha, kalap és felöltöcske együtt 215 forintcska. Ki fizethette ezt meg? Ezekben a napokban terjesztették a főváros közgyűlése elé a tisztviselők új fizetési szabályzatát. A polgármesternek — lakáspénzzel együtt — évi 6000 forintot javasoltak, a tanácsnokoknak, főorvosnak, főjegyzőnek, főmérnöknek évi 4800-at, a tollnokoknak évi 1350-et. (A közgyűlés egyébként csak a tollnokok fizetését sokallta. Abban az időben ők pótolták a még fel nem talált írógépet és a gépirónöket.)

CSINOS BURKONYOK

A leírt és lerajzolt ruhák kétségtelenül nagyon melegek

lehettek. Aki tehetett, menekült a fővárosból a nyaralóhelyekre, ahol a divat több kényelmet engedélyezett. A *Divat* című havilap 1873 júniusi száma hosszú cikkben oktatja a hölgyeket — bocsánat, de —, hogy mit viseljenek nyaralóhelyen.

„A díszes reggeli öltözék, a kényelmes hálóköntös nélkülözhetetlen ruhatárunkban, de a pongyola öltözék különös fontosságú nyár derekán, midőn már a hajnal szabadba édesget.

A nagyobb és kisebb fürdőhelyek forrásainál az egyszerű öltözék uralkodik. Szoknya, felsőruha vándorgallérral, világos perkálból, puha elzész kartonból, a legszebb virág, petty és csík mintákban. Ha felhős az ég, az egész társaságot esőköpenybe bujtatja. A vándorgallér, díszes csuklyával, csinos burkonyt szolgáltat.”

HAJ ÉS FÜST

Végül pár szót ejt — nem minden élc nélkül — a fejről:

„Hajviseletünk mind jobban erőlködik, hogy szédületes magasságot érjen el, s egyesült erővel nemsokára elérik Mária Antónia káposztafajét, XV. Lajos udvara szép márkinőinek illatos ugrókúttal önmagát öntöző virágkertjét...”

A Balaton-Füredi Szemle egyébként jelenti, hogy már majdnem „mindenki” Balatonfüreden nyaral, még csak Jókaiékat várják, akik Bécsben vannak. A kies sétányokon andalgó cikkíró így gondol dicsőséges fővárosunkra:

„Eszembe jut a budapesti köszénfüst, mely barátságosan egyesül a csatornák páráival és a Rákos világhírű porával...”

Amiből kiderül, hogy bár a divat nagyot változott száz év alatt, a füstprobléma azért még a régi Budapesten.

Sőt, most már benzinbűzzel is súlyosbodott.

K I